

SISTE NYTT

Lördag, den 13. januar 1945.

Nr. 11.

2. årg.

V V

London, 12.1.1945, kl. 18,30.

VEST. Hele vestsiden av Ardennesframspringet er nå rensert, og britiske styrker er rykket inn i St. Hubert. Britiske avdelinger som trenger fram fra nord-vest, har oppnådd kontakt med amerikanske tropper fra 3. arme i nærheten av framspringets syd-vestre hjørne. Det er ingen tyskere tilbake vest for veien fra Laroche til St. Hubert. Nord i framspringet møter de angripende amerikanere fremdeles hard motstand.

I Bastogne-området har general Pattons styrker tilbakeerobret fire byer og tatt 1.200 fanger.

Byen Bären, 8 km. syd for Saarbrücken, er tatt av amerikanerne. Lenger øst, mellom Sittche og Rhinen, raser det fortsatt heftige kamper.

SYD. Det hedrede vær i Italia har medført øket aktivitet. Allierte fly har ødelagt eller skadet blant annet 25 lokomotiver og 103 jernbanevogner samtidig med at jernbanelinjene ble brutt på 46 forskjellige steder.

ØST. I Budapest har russerne satt i gang et voldsomt angrep mot den gjenværende tyske garnison i byens sentrum. Russerne rykker hurtig fram gjennom de indre bydeler, og det opplyses at tyskerne mang-

ler granater og ammunisjon, etterat vedde løpsbanen, som tyske fly benyttet som landingsplass, nå er tatt av russene og tilførselene derved hindret. Etter den russiske erobring av en tankfabrikk som laget 50 panservogner pr. dag, er det tyske panservåpen blitt sterkt svekket.

Nord-vest og vest for Budapest ble de tyske motangrep i går slått tilbake med store tap for fienden.

DET FJERNE ØSTEN. På Luzon står amerikanerne 150 km. fra Manila. De møter fortsatt ubetydelig japansk motstand. De allierte har fullt herredømme i luften. 5 byer til er erobret.

I Burma står allierte styrker ca. 70 km. nord for Mandalay. Amerikanske superbombere fra baser i Kina har bombet Singapore og militære anlegg på Penang utenfor Malakkas vestkyst.

HELLAS. Den britiske regjering meddeler at den har godkjent vilkårene for våpenhvile i Hellas, men at den fordømmer det gisselsystem som EAM har brukt. Det sies tydelig at ingen varig fred kan oppnås før alle gisler settes på frifot. Ifølge vilkårene opphører kampene kl. 00,01 natt til 15/1, og EAM forplikter seg til å oppgi sine posisjoner og utveksle fanger med brite

- - V - -

London, 13.1.1945, kl. 6,30.

VEST. I vest-spissen av Ardennesframspringet er det ikke lenger noen organisert tysk motstand. Britiske styrker har sluttet opp med den 3. amerikanske armé i St. Hubert-området og rykker stadig framover. I de andre avsnitt er det ingen nevneverdig motstand.

LUFTKRIGEN. Tunge britiske bombefly angrep i går flyskarene i Berlin.

ØST. Russerne angriper de siste befestninger i Budapest. Tyskernes unnsettings-

forsøk har kostet dem svære tap.

DET FJERNE ØSTEN. Et amerikansk kommunikasjonssier at japanerne har litt store tap av skip i det siste. Utenfor Indo-Kina torsdag ble 25 japanske krigsskip senket og 13 skadet. Utenfor Luzon i går ble 46 små lasteskip senket eller skadet. Amerikanernes framstøt på Luzon fortsetter.

HELLAS. Nyheten om våpenhvile sprer seg, kampene er opphørt i de fleste områder.

Hentet fra Norges Nytt.

FANGENE.

Det er noen tankene våre alltid er hos: fangene. Selv når vi tenker på noe annet, tenker vi på dem. Det går en understrøm i sinnene våre, stundom kjenner vi den som vrede, lengsel etter hevn, andre ganger bare som en grenseløs og formålsløs medlidenhet. Formålsløs fordi det ikke er noen av krigens problemer som får oss til å kjenne oss så riddløse.

Noen fanger har det alltid vondt, de som blir tatt fra forhør til forhør. Andre lever forholdsvis skikkelig, det vil si: gjennom en systematisk disiplinering av sinnet greier de å skape seg en rytme, som rodder dem fra sløvheten eller fortvilelsen. Men de er alltid sultne, alle sammen. Vi har 9.000 landsmenn som fanger i Tyskland, de er alltid sultne. Vi har iallfall dobbelt så mange fangne landsmenn i Norge, og de er også sultne. Når en er litt eller meget sulten gjennom lang tid, blir hele tankelivet innrettet ut fra dette: alle andre savn, savnet av de kjære, utryggheten for deres skjebne, uvissheten om egen skjebne, de usikre meldingene om krigen som når innenfor murene - alt samler seg i sulten som gnager hele tiden. Når fangene snakker så meget om mat seg imellom, snakker de i virkeligheten også om alt mulig annet, alt det som det så å si ikke er god tone i samtale om. For hele samværet - for dem som er så lykkelige i få leve sine fangedager sammen med noen - er bygget på en gjensidig oppmuntring, ikke med slag på skulderen og karøke ord men ved at man er der.

Verre er det for de ensomme. De har ingenting å klatre seg til, ikke en kamerats blick i hente oppmuntring hos når

de merker at deres eget blick begynner å famle og bli ganske rådløst. Vi har landsmenn som har sittet som ensomme fanger i mange år. De som får et glimt av dem, merker at de klarer seg merkelig bra. Men en kan lett lese i øynene på slike fanger som har sittet lenge alene, når de kommer ut blant andre. Et trekk er det at ansiktet er så ubevegelig. Til daglig innretter vi ansiktet vårt etter den vi taler med, uten å vite det. Mange små muskler holdes i trening ved denne sympati. Men ansiktet dør hos en ensom fange. Det er mange nordmenn med døde ansikter nå. Til dem går tankene våre. Om de får vite det, går det straks en bevegelse over en slik fanges trekk. Det skal så lite til.

Tysk fengselspolitikk har gått ut på å isolere fangene mer og mer fra utenverdenen. Grini, som en gang hadde atskillig samband med Oslo - den gang det var noen hundre mann der ute - er nå praktisk talt isolert, med sine vel 4.000 fanger. Enda vet de at det bor landsmenn omkring. Selv fangene i Möllergaten merker på et vis at landsmenn går på gatene og sender blick og tanker opp til murene med den dystre hemmeligheten bak. Men fangene i Tyskland har ingen slik forvisning. De faller helt og holdent tilbake på kameratskapet seg imellom, de som treffer kamerater. De andre har bare seg selv.

Det er vår plikt, som er ute, å søke å være med på de måter vi selv kan finne ut. En måte ligger i forberedelsen, i dette åndri å glemme, ikke et øyesbikk.

Tanken på fangene hjelper oss til aldri å glemme. Vi skal alltid føle oss ansvarlige for dem og for den sak de holder seg oppe for.